

צילום: עוזי קרן

מגבלות ההומור

נאחזתי בהומור מהול בהרהורים בערוב ימי, אך הדבר הנכון היחיד כיום הוא לזעוק, מתוך ספרה של **רות בונדי**, "רצינות ההומור", המתפרסם במלאת שנה למותה

נכון, צינורתי. תירגמתי קודם כל מה שמשך אותי, ומה שמשך אותי היה יכולת המחבר לדבר אלי כקוראת, מבלי להפגין את גאונותו ומקוריותו וייחודו ומגוון ידיעותיו (ספרי מדע ועיון מחוץ לתחומי בלאו הכי). דרושה לי תחושה של קרבה נפשית למחבר, וספק רב אם היא מעידה לטובתו.

חסר לי גם המילון לתאר בפרוטרוט קטעי משגל סוערים, ואני נרתעת מאכזריות ספרותית מכוונת, גם כאשר אני מודעת לקיומה במציאות, מניסיוני. אני לא רוצה לקום בבוקר במחשבה: "קדימה, היום אעקור את עיני התינוק ומחר ארטש את אמו כנדרש. אולי עוד אספיק באותו יום לגמור את קרב היריות וחיסול כל המשפחה".

ומה שמצער יותר מכל: אני לא מסוגלת לתרגם שירה אמיתית, מתנגנת, במשקל, כפי שכתב אותה, למשל, בעל פרס נובל לשירה

●●● אפשר להתקיים גם בלי הומור, אבל הומור מוסיף כה הרבה לחיים. זכיתי בו במידת מה, אולי בירושה, אולי בחסד, ושנים היה רדום כי בעצם לא נאה לנכס הומור – הוא שברירי, לא סובל מרות מוצהרת עליו: אם זכיתי בו, שמח בחלקך בשקט, בענווה, בתודה. ושומר עליו, גם בשעות שחורות.

אולי יחס הקורא העברי לספרות הציכית הוא פועל יוצא מיחסי אליה, שכן תמיד בחרתי לתרגום יצירות שיש בהן זיק של הומור, ודילגתי על יצירות של רצינות תהומית, בעיקר משום שיותר מהנה להשתעשע בתרגום הברקות ומשחקי לשון. ויש דב־ר שלא הייתי מוכנה לגעת בהם מלכתחילה: ב-1994 יצא לאור ספר של מחבר צעיר, פטר שאבאך, בשם המפתה "חרא בוער", שזכה בצ'כייה תוך חמש שנים לשמונה מהדורות. אפילו היה זוכה במאה, בשם זה לא הייתי נוגעת בו, בלי קשר לתוכנו ולסגנונו.